

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul penal

Judecătoria Soroca

Nr. 1a-19/15

Judecător P. Cocitov

DECIZIE

15.07.2015

mun. Bălți

Colegiul judeciar penal al Curții de Apel Bălți în componența

Președintelui de ședință: Gheorghe Scutelnic

Judecătorii: Angela Revenco și Ion Talpa

Grefier: Marina Tofan

Cu participarea

Procurorului: Valentina Costăș

Avocaților: Victor Panțîru, Vasile Comandari și Oleg Canțer

a judecat în ședință publică în ordine de apel apelurile procurorului în procuratura Soroca Igor Pasat, avocatului Victor Panțîru în numele pății vătămate xxxNUMExxxx și al inculpatului xxxNUMExxxx declarate împotriva sentinței judecătorei Soroca din 19.03.2013 prin care procesul penal în privința inculpaților:

xxxxNUMExxxx, născut la 21.07.1970, originar

și domiciliat în or. Soroca, str. Mărțișorului, 11, cet. RM,

moldovean, cu studii medii, căsătorit având la întreținere

doi copii minori, administratorul SC "Cherest Val" SRL,

fără antecedente penale,-

xxxxNUMExxxx, născut la 25.10.1967, originar și

domiciliat în localitatea Hristici, Soroca, moldovean, cet.

studii medii, ne încadrat în câmpul muncii, fără

antecedente penale,-

RM, cu

xxxxNUMExxxx, născut la 19.11.1975 în or. Florești,

domiciliat în or. Soroca, str. M. Costin, 2/14, moldovean,

cet. RM, cu studii medii, căsătorit, ne încadrat în câmpul

muncii, fără antecedente penale,-

pe art. art. 27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală pe motiv, că există alte circumstanțe care exclud, sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală, cu condamnarea inculpatului xxxNUMExxxx pe art. 310 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 500 u. c. ce constituie 10 mii lei.

Prin sentință s-a soluționat întrebarea cu privire la corpurile delictelor.

Cauza penală s-a aflat în gestiunea instanței de fond pe perioada 29.08.2012 – 19.03.2013 și în cea de apel pe perioada 15.04.2013 – 15.07.2015.

Pentru a se expune pe marginea apelurilor declarate, Colegiul,-

C O N S T A T Ă :

Potrivit sentinței s-a dispus încetarea procesului penal în privința inculpaților xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx Simion și xxxxNUMExxxx pe marginea învinuirii lor formulată în rechizitoriu în aceea, că acționând printr-o înțelegere prealabilă și urmărind scopul însușirii ilegale prin înșelăciune a mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari de la xxxxNUMExxxx, în perioada 21.07.2008-12.03.2009, intenționat au falsificat din numele lui Tanas Mihail, decedat la 21.07.2008, o recipisă de împrumut datată cu 31.05.2008 prin care se atestă faptul luării de către acesta în împrumut de la xxxxNUMExxxx a mijloace lor bănești în sumă de 24 000 dolari SUA cu obligația restituirii lor în decurs de un an, în conținutul cărei, întru realizarea scopului urmărit, au contrafăcut semnătura lui Tanas Mihail, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx certificând prin semnătura proprie, că xxxxNUMExxxx i-a transmis banii nominalizați în sumă de 24 000 dolari SUA (echivalentul a 330038,4 lei MD) lui Tanas Mihail, recipisă, pe care xxxxNUMExxxx în scopul recuperării pretinsei datorii, i-a prezentat-o soției defunctului xxxxNUMExxxx, însă primindu-i refuzul, a anexat-o la cererea de chemare în judecată, cu care a sesizat instanța de judecată la data de 12.03.2009 în vederea încasării pretinsei datorii.

Continuându-și acțiunile infracționale în vederea însușirii ilegale prin înșelăciune a mijloacelor bănești de la xxxxNUMExxxx, după întocmirea recipisei de împrumut datată cu 31.05.2008 din numele lui Tanas Mihail, decedat la data de 21.07.2008, ce constituie un document oficial care acordă dreptul încasării mijloacelor bănești, xxxxNUMExxxx prin semnătura depusă personal în conținutul ei, a confirmat pretinsa transmitere a mijloacelor bănești în sumă de 24 000 dolari SUA către Tanas Mihail, iar xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx au depus semnăturile personale în recipisa respectivă, prin care au confirmat că tranzacția a avut loc. Ulterior, după confecționarea documentului oficial fals, în urma înțelegerii prealabile cu xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx l-a folosit în instanța de judecată, solicitând ca în baza lui să fie încasată de la xxxxNUMExxxx în beneficiul său suma de 24 000 dolari SUA. Totodată, potrivit raportului de expertiză grafoscopică repetată în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 efectuată de Centrul Național de Expertize Judiciare (CNEJ) de pe lângă Ministerul Justiției al RM, semnătura la poziția: „деньги сдал” din recipisa ce datează cu 31.05.2008 a fost executată de xxxxNUMExxxx, semnătura la poziția ”деньги принял” din aceeași recipisă nu a fost executată de către Tanas Mihail, însă de o altă persoană prin imitație liberă iar semnăturile la poziția ” свидетели ” au fost executate de xxxxNUMExxxx și respectiv xxxxNUMExxxx.

De către OUP respectivele acțiuni a inculpaților xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx fiind încadrate la art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal cu calificativele: ”tentativă de escrocherie, adică tentativa dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită de mai multe persoane cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, acțiuni care din motive independente de voința făptuitorului nu și-au produs efectul” și la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal cu calificativele:” confecționarea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, săvârșite de mai multe persoane”.

De rând cu încetarea procesului penal pe faptele expuse mai sus, instanța prin aceeași sentință a dispus condamnarea lui xxxxNUMExxxx pe marginea învinuirii lui formulată în aceea, că la data de 12.03.2009, urmărind scopul obținerii de la xxxxNUMExxxx a mijloacelor bănești în sumă de 24 000 dolari SUA, după falsificarea împreună cu xxxxNUMExxxx și Nastas Mihail a recipisei de împrumut din numele lui Tanas Mihail, decedat la 21.07.2008, a prezentat-o în procesul civil, solicitând de la succesorul xxxxNUMExxxx restituirea sumei de 24 000 dolari SUA, astfel falsificând probele în procesul civil, respectivele acțiuni fiindu-i încadrate la art. 310 alin. (1) Cod penal cu calificativele ”falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces”.

În motivarea sentinței de încetare a procesului penal în privința inculpaților pe art. art. 27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța a reținut lipsa temeiului legal de reluare a urmăririi penale în privința acestora după încetarea ei, considerând, că ordonanțele procurorului ierarhic superior de abrogare a ordonanțelor de scoatere a inculpaților de sub urmărirea penală din 06.01.2012 și 23.01.2012 sunt absolut lipsite de vreo motivație în sensul constatării unor fapte noi sau recent descoperite, interpretarea cărora este expusă în Hotărârea Plenului CSJ din 04.07.2005 ”Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale”. Sub un alt aspect, instanța a pus la îndoială rezultatele expertizei grafologice, pe motivul efectuării ei de către o instituție statală, pe când ”organele judiciare și instanțele trebuie să țină cont în deciziile luate... de obligația ca ele să fie efectuate de către experți independenți, atunci când în cauză este parte statul prin instituțiile sale” hotărârea CEDO în cazul ”Prepelitâ vs Moldova (nr.2914/02) prin care s-a statuat: ”Dacă statul e parte în proces, expertizele nu pot fi făcute de instituții ale statului, ci de experți independenți.

Concomitent la motivarea soluției privind nevinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) CP instanța a concluzionat, că recipisa falsificată nu constituie document oficial ce acordă drepturi, din categoria cărora fac parte diplomele, adeverințe de absolvire a studiilor, permisul de conducere, adeverința de pensionar, licența patentul ș.a. Or, în opinia instanței, documentele oficiale sunt emise de către organele puterii de stat sau de către persoanele cu funcții de răspundere a acestor organe, de către organele administrației publice locale, persoanele juridice, organizații cu caracter comercial sau de alt caracter. Oficiale fiind considerate și documentele ce provin de la persoanele private în cazurile în care statul în conformitate cu prevederile legale recunoaște statutul lor oficial și importanța lor juridica cum ar fi documentele autentificate notarial.

În termen, legalitatea și temeinicia sentinței judiciare a fost contestată cu apel în ordinea art. 401 – 402 Cod pr. penală de către:

- procurorul Igor Pasat ce a reprezentat învinuirea în instanța de fond, care contestând motivele încetării procesului penal în privința inculpaților xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx și aducând probele învinuirii, solicită casarea verdictului judiciar, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei soluții noi, potrivit ordinii, stabilite pentru prima instanță, privind condamnarea inculpaților în sensul învinuirii lor aduse pe art. art. 27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-le stabilită inculpațiilor xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx pedeapsa cu aplicarea prevederilor art. 84 alin (1) Cod penal a câte opt ani șase luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis, cu privire de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe termen de cinci ani, iar lui xxxxNUMExxxx cu aplicarea prevederilor art. art. 84 alin. (1) și 87 alin. (2) Cod penal pedeapsa închisorii pe termen de opt ani șase luni cu executarea ei în penitenciar de tip închis, cu privire de dreptul de a exercita activități legate de

gestionarea mijloacelor financiare pe termen de cinci ani și amendă în mărime de 500 u. c. În motivarea cerințelor formulate invocându-se aprecierea eronată și neglijarea de către instanță a valorii probante a datelor obiective administrate pe caz, ce în opinia sa denotă cu certitudine vinovăția inculpaților pe capetele acuzării lor adusă în privința cărei s-a dispus încetarea procesului penal, or în motivarea soluției, instanța s-a bazat pe anumite fragmente de lege, aducând în acest sens și exemple de Hotărâri ale CEDO, ce nu sunt relevante cazului din speță. De rând cu aceasta se dă o apreciere critică concluziilor instanței referitor la ilegalitatea ordonanțelor de abrogare a ordonanțelor de scoatere a inculpaților de sub urmărire penală cu reluarea ei, or în opinia apelantului respectivele acte procedurale au fost emise în strictă conformitate cu prevederile art. 287 alin. (4) Cod pr. penală, adoptarea lor fiind condiționată de rezultatele expertizei grafologice din 11.11.2011, împrejurări ce nu puteau fi cunoscute OUP la momentul scoaterii inculpaților de sub urmărirea penală. Respectiv, odată cu parvenirea rezultatelor expertizei grafologice ce poate fi reținută ca faptă recent descoperită, OUP a avut suficient temei legal de a dispune reluarea urmăririi penale cu punerea inculpaților sub învinuire, soluție ce nu a fost contestată de către partea apărării în ordinea art. art. 299/1 și 313 Cod pr. penală. Cât privește concluzia instanței referitor la ilegalitatea efectuării expertizei de către o instituție statală, o consideră incorectă, iar invocarea în acest sens a hotărârii CEDO în cauza Prepeleț vs. Moldova nr. 2914/02 drept una irelevantă cazului din speță, ea referindu-se cu totul la o altă situație decât cea de fapt constatată în privința lui xxxNUMExxxx, xxxNUMExxxx și xxxNUMExxxx, în care statul nu este parte la proces, ci doar reprezintă acuzarea în procesul penal. Pe de altă parte se menționează, aprecierea diferită acordată de către instanță raportului de expertiză grafologică, or constatând ca un temei de încetarea a procesului penal ilegalitatea efectuării ei de către instituția statului (CNEJ), instanța totuși dispune condamnarea lui V. Cernopolc pe art. 310 alin. (2) Cod penal pentru prezentarea în cadrul procesului civil a probelor false, menționând, că vinovăția lui este dovedită inclusiv și prin raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011. Totodată, nefiind de acord cu tălmăcirea făcută de către instanță referitor la caracterul juridic al recipisei, apelantul susține, că ea constituie obiectul infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, or chiar din conținutul cuvântului explicat în DEX, recipisa constituie o dovadă sau adevărîță oficială de primire a unor acte, bani etc., în literatura de specialitate noțiunea de document oficial, făcând referire nu doar la documentele eliberate de autoritățile publice, dar și la documentele prezentate autorităților publice. În același context documentele în documentele de particulari, urmează a fi considerate drept oficiale, atunci când sunt primite de persoana juridică de drept public, după care se află la dispoziția acestei persoane în legătură cu soluționarea problemei, reprezentând obiectul de referință a documentelor primite, ne fiind necesar ca un document provenit de la o persoană fizică să fie întocmit pe o imprimată tipizată. Or, unui asemenea document, caracterul oficial îi va conferi primirea lui de către persoana juridică de drept public, în vederea soluționării problemei corespunzătoare. Nu în ultimul rând, acuzarea s-a referit și la declarațiile inculpaților ce vin în contradicție atât cu cele depuse de partea vătămată, cât și cu materialele cauzei penale. Or, deși potrivit expertizei grafologice cert s-a stabilit, că semnătura nu-i aparține decedatului Tanas Mihail, ea fiind executată de o altă persoană prin imitație liberă, totuși inculpații susțin ideea efectuării ei de către defunct, depunând în acest sens declarații contradictorii prin care inițial xxxNUMExxxx și xxxNUMExxxx declară, că ar fi fost martori oculari a transmiterii banilor, ulterior în cadrul judecării cauzei Tanas Mihail susținând consemnarea recipisei după transmiterea lor nemijlocită și nefiind ocularul acestui eveniment. Chiar dacă inculpații susțin, că situația financiară a lui Tanas Mihail în luna mai 2008 era una foarte dificilă și că respectivul ar fi avut nevoie de bani pentru a procura tehnica necesară pentru a deschide spălătoria auto, precum și a echipamentului necesar pentru deschiderea unei întreprinderi mixte de salubritate, probele prezentate dovedesc contrariul, întru-cât la data de 16.05.2008, adică cu 15 zile până la întocmirea recipisei, ultimul în baza contractului nr. 6 din 08.04.2008 a primit un transfer în sumă de 150 000 lei de la SRL "Glavzplasa", ne având careva afaceri legate de salubritate, a cărei administrator era xxxNUMExxxx cu asociați Glavan Ivan, xxxNUMExxxx și SA "Solubris" din România, fapt confirmat prin certificatul eliberat de Camera Înregistrării de Stat, iar în caz de necesitate a mijloacelor financiare pentru desfășurarea activității de antreprenor, beneficia de creditele acordate de instituțiile financiar bancare, fapt confirmat prin cele două credite de la diferite instituții financiare, ultimul credit fiind primit la 11.06.2007 de la SA "Corporația de finanțare rurală" în sumă de 250 000 lei, creditul fiind asigurat cu bunuri imobile în valoare de 566 000 lei, fapt ce-i confirmă stabilitatea stării financiare.

- avocatul Victor Panțiru în numele părții vătămate xxxNUMExxxx, care făcând referire la raportul de expertiză nr. 1698 din 10.06.2011 precum și la raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 pledează pentru casarea soluției judecătorești ca fiind una ilegală, cu adoptarea pe caz a unei hotărâri noi de condamnare a celor trei inculpați în temeiul învinuirii lor formulată în rechizitoriu, considerând, că vinovăția lor și-a găsit deplină confirmare prin cumulul probelor administrate pe caz, urmând ca fiecărui din ei, să-i fie stabilită pedeapsa închisorii, ținându-se cont de circumstanța agravantă prevăzută la art. 77 alin. (1) lit. c) Cod penal - comiterea infracțiunilor prin participare.

- inculpatul xxxNUMExxxx, care invocându-și nevinovăția, solicită achitarea sa de sub învinuirea lui formulată pe art. 310 alin. (1) Cod penal, susținând examinarea superficială a cauzei cu constatarea neobiectivă a aspectelor de fapt, or în opinia sa, acuzarea nu a prezentat probe suficiente ce i-ar demonstra incontestabil vinovăția în fapta imputată ca infracțiune. Consideră, că din partea organelor de urmărire penală a avut loc o imixtiune în justiție, or prin ridicarea recipisei din 31.05.2008 în original, procesul civil în instanța de judecată n-a fost finisat și nici nu putea să fie finisat, fapt prin care se pretinde încălcarea art. 6 al Convenției. De asemenea, făcând referire la prevederile art. 7 alin. (8) Cod pr. penală, precum și la cauza "Prepeleț vs. Moldova" (nr.2914/02), consideră că în procesele în care statul este parte, instituțiile statului nu sunt în drept să dispună efectuarea unor expertize, iar expertizele deja efectuate, în opinia apelantului urmează a fi declarate ca probe inadmisibile. Nu în ultimul rând, consideră că expertiza din 11.11.2011 nu poate fi admisă ca probă din considerentul, că experții CNEJ sunt cointeresați în protejarea colegului, care la data de 28.07.2009 a semnat Raportul de expertiză nr. 1811.

În fața instanței de apel partea acuzării reprezentată de către procurorul Valentina Costas a solicitat admiterea în tot a cerințelor formulate în apelurile declarate de procurorul Igor Pasat și avocatul Victor Panțiru în numele părții vătămate xxxNUMExxxx, pe motivele și cu argumentele invocate în ele, casarea sentinței judiciare, cu reluarea cercetărilor judecătorești în vederea audierii nemijlocite a părții vătămate, inculpaților și martorilor, cu cercetarea bazei probante, administrate în cauză, și pronunțarea unei soluții noi de condamnare a inculpaților xxxNUMExxxx, xxxNUMExxxx și Murgu Oleg în sensul învinuirii lor formulată în rechizitoriu, cu respingerea apelului formulat de către inculpatul xxxNUMExxxx, modificându-și ulterior cerințele formulate prin încetarea procesului penal în privința inculpaților pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal cu încetarea în privința lor a procesului penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Partea vătămată xxxNUMExxxx și avocatul Victor Panțiru solicitând respingerea apelului formulat de inculpatul

xxxxNUMExxxx, și-au păstrat cerințele expuse în cererea de apel, inclusiv și cele formulate de procuror, solicitând condamnarea inculpaților în sensul învinuirii lor formulate, cu numirea pedepselor penale în limita sancțiunii normelor imputate.

Inculpatul xxxxNUMExxxx susținând cerințele formulate în apel, a solicitat admiterea lor pe motivele expuse, cu casarea sentinței și pronunțarea pe caz a unei soluții noi de achitare pe art. 310 alin. (1) Cod penal, cu respingerea apelurilor declarate de către acuzator și apărătorul Victor Panțiru în numele părții vătămate xxxxNUMExxxx.

Avocații Ciuhrii Valentin înlocuit ulterior cu apărătorul Vasile Comandari în exercitarea apărării lui xxxxNUMExxxx au pledat pentru admiterea apelului formulat de către inculpat pe motivele și cu argumentele expuse în el, cu casarea sentinței și pronunțarea pe caz a unei soluții noi de achitare a acestui de sub învinuirea lui adusă pe art. 310 alin. (1) Cod penal, cu respingerea apelurilor declarate de către acuzator și reprezentantul părții vătămate, considerând, că în speța dată, inculpatul nu a avut acces la o justiție echitabilă, fapt prin care se pretinde încălcarea art. 6 al Convenției. Or, în opinia apărării procurorul era obligat să anunțe inculpații despre încetarea urmăririi penale, la fel și despre începerea urmăririi penale.

Inculpații xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx au pledat pentru respingerea apelurilor declarate de procuror și reprezentantul părții vătămate în latura ce ține de încetarea în privința lor a procesului penal, cu menținerea în această parte fără modificări a soluției instanței de fond.

Avocatul Canțer Oleg în exercitarea apărării inculpaților xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx a pledat pentru păstrarea fără modificări a sentinței judiciare cu respingerea apelurilor declarate de procuror și reprezentantul părții vătămate, totodată a menționat faptul că atribuirea de către acuzatorul de stat a recipisei din 31.05.2008 la documentele oficiale false, este o interpretare eronată pe motiv că recipisa în litigiu este un document sub semnătură privată, iar un astfel de act nu poate fi catalogat drept document oficial. Cât privește acuzația de falsificare a semnăturii lui Tanas Mihail, apărarea a menționat, că în temeiul rapoartelor de expertiză anexate la materialele cauzei, experții n-au putut stabili de către cine a fost falsificată semnătura lui Tanas Mihail, or asemenea acțiune nu putea fi îndeplinită de către trei persoane concomitent, ceea ce denotă netemeinicia acuzațiilor aduse celor doi inculpați în falsificarea recipisei, ei ne având careva atribuții la inițierea în instanță a litigiului civil, fapt ce exclude comiterea de către ei prin participație a tentativei de excrocherie.

Verificând legalitatea sentinței atacate și temeinicia cerințelor formulate de apelanți în raport cu materialele cauzei penale, ascultând pledoariile participanților procesului penal și constatând necesitatea admiterii apelurilor formulate de către procuror și avocatul Victor Panțiru în numele părții vătămate xxxxNUMExxxx, precum și cel al inculpatului xxxxNUMExxxx, Colegiul va dispune casarea verdictului judiciar cu reluarea cercetărilor judecătorești în vederea audierii nemijlocite a părților implicate pe caz, cercetarea bazei probante și pronunțarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care va dispune încetarea în corespundere cu art. art. 332 alin. (1); 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală și art. 60 alin. (2) lit. b) Cod penal a procesului penal în privința lui xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal în legătură cu prescripția tragerii lor la răspunderea penală, precum și condamnarea acestora pe art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, fiecărui din ei fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe termen de opt ani cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de cinci ani, cu achitarea lui xxxxNUMExxxx de sub învinuirea lui adusă pe art. 310 alin. (1) Cod penal în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod pr. penală din lipsa în acțiuni a elementelor respectivei componente de infracțiune.

În motivarea soluției propriu zise adoptată în cauza dată, Colegiului va face trimitere la dispozițiile art. 414 alin. (1); (2) și (4) Cod pr. penală potrivit cărora instanța de apel, judecând apelul verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, cu consemnarea lor în p/v al ședinței de judecată, dispunând de posibilitatea de a le da o nouă apreciere.

Pentru a se pronunța în sensul celor constatate Colegiul reține și prevederile pct. 14.2 a Hotărârii Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel, completată prin hotărârea nr. 10 din 24.12.2010, potrivit căreia apelul constituind o continuare a judecării fondului cauzei, prevede posibilitatea atât a unei aprecieri noi a probelor administrate în fața primei instanțe, cât și cercetarea suplimentară a acestor probe, care de altfel pot primi o nouă apreciere, precum și fiind posibilă administrarea de oricare probe noi, instanța de apel fiind în drept de a adopta una din soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciind temeinicia sau netemeinicia învinuirii sau dispunând, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal.

În același context pct. 14.7 a hotărârii nominalizate stipulează, că chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația și contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 CPP. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Reieșind din cele expuse mai sus și verificând temeuriile de fapt și aspectele de drept pentru care s-a dispus încetarea în privința inculpaților a procesului penal pe art. art. 27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, Colegiul concluzionează interpretarea eronată de către instanță a normelor de drept procesual-penal, fapt ce determină necesitatea casării verdictului judiciar cu pronunțarea unei soluții noi în sensul celor relatate anterior.

Prezumând, că prin soluția adoptată instanța ținea să se refere la interzicerea unei "duble urmăriri penale", garantată de prevederile art. 4 Protocolul nr. 7 al Convenției, potrivit cărui "Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași Stat pentru săvârșirea infracțiunii, pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale

ale acestui Stat”, Colegiul ține să menționeze, că par. 2 aceleași norme indică, că dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a Statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Pentru a nu transforma dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă într-un drept absolut, ceea ce ar împiedica descoperirea infracțiunilor și criminalilor, sistemele de drept, inclusiv Convenția, au reglementat expres derogările admisibile, ce oferă organelor de urmărire penală posibilitatea redeschiderii procesului penal în situațiile expuse mai sus, care și-au regăsit oglindire în cadrul legii naționale în conținutul art. 22 și 287 CPP, potrivit cărora reluarea urmăririi penale se admite numai dacă “fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sînt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată”.

Temeiul apariției ”unei fapte noi” în sensul celor expuse mai sus, a fost invocat de către autorul ordonanțelor de reluare a urmăririi penale din 06.01.2012 și 23.01.2012 (f.d. 173-174), fiind cel de apariție a unor împrejurări noi legate de rezultatele expertizei grafologice în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 (f.d. 11-124v.1), despre care OUP nu putea cunoștea anticipat la data luării soluției de scoatere a inculpaților de sub urmărirea penală în legătură cu împlinirea termenilor stipulați la art. 63 alin. (2) Cod pr. penală (f.d. 144; 158 și 180). Or, soluția adoptată în acest sens, în corespundere cu art. 284 Cod pr. penală nu împiedică dirularea în continuare a procesului penal, acordându-i OUP posibilitatea administrării unor probe noi în vederea constatării vinovăției sau nevinovăției persoanelor atrase la răspunderea penală, nefiind adoptată în acest sens ordonanța de clasarea a cauzei penale.

Respectiv, reieșind din aplicabilitatea corectă a normei procesual penale, stipulată la art. 287 alin. (4) Cod pr. penală, procurorul ierarhic superior celui care a adoptat ordonanțele de scoatere a inculpaților de sub urmărirea penală, în persoana procurorului r-lui Soroca, în termeni legali a dispus reluarea pe caz a urmăririi penale, în acest sens ne fiind încălcate prevederile legii procesual-penale la care s-a făcut referire mai sus.

În același context ține de menționat faptul, că în corespundere cu practica unificată a CSJ potrivit căreia invocarea erorilor de drept procesual, altele decît cele stipulate nemijlocit la alin. (2) art. 251 Cod pr. penală, poate fi făcută în corespundere cu alin. (4) a normei vizate doar în cursul efectuării acțiunii sau la terminarea urmăririi penale cînd persoana este prezentă, ori în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, sau în cazul prezentării probei nemijlocit în instanța de judecată, Colegiul prin aplicarea prevederilor art. 230 alin. (2) Cod pr. penală conchide imposibilitatea încetării procesului penal pe acest temei, or în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Respectiv, invocarea de către partea apărării a preținselor derogări de la legea procesual-penală, admise în viziunea sa de către OUP, opinie preluată de către instanța de fond ce a dispus încetarea în legătură cu aceasta a urmăririi penale, este una incorectă atît în fapt cît și de drept, or, pe lângă faptul, că apărarea n-a contestat legalitatea ordonanțelor de reluare a urmăririi penale în corespundere cu art. art. 299/1 și 313 alin. (1) Cod pr. penală, soluția adoptată în acest sens vine în contradicție cu normele material menționate anterior, ceea ce exclude posibilitatea adoptării pe caz a unei sentințe de încetare a procesului penal.

În același context și cu referire la recomandările Plenului CP al CSJ expuse în Hotărârea din 07.05.2013 pe marginea recursului Procurorului General în interesul legii cu privire la încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală, Colegiul ține să menționeze, că în sensul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală, sentința de încetare a procesului penal se poate emite dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea persoanei la răspundere penală, legiuitorul reglementînd concret cazurile de încetare a procesului penal și numai în pct. 6) făcînd trimitere la alte circumstanțe ale cauzei penale care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente – de a porni urmărirea penală cu tragerea persoanei la răspundere penală ori, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții. Respectiv, temeiuri fiind stipulate în pct. 9) art. 275 CPP ce se referă la existența altor circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală cum ar fi: tragerea la răspundere penală a persoanei, care potrivit art. 165 alin. (4) CP, art. 206 alin. (4) CP este victima traficului de ființe umane, ori infracțiunea a fost comisă de către reprezentanții corpului diplomatic al statelor străine sau de alte persoane care, potrivit art. 11 alin. (4) CP, nu se supun jurisdicției penale a Republicii Moldova. Prin existența altor circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală se vor avea în vedere și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) CP, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Astfel, că împrejurările nominalizate mai sus, nefiind aplicabile cazului din speță, exclud posibilitatea încetării procesului penal în privința inculpaților în temeiul stabilit de către instanța de fond prin sentința adoptată pe caz.

În continuarea celor relatate, Colegiul conchide prezența în cauză a suficientei baze probatorii ce denotă cu certitudine vinovăția inculpaților în comiterea tentativei de excrocherie prin însușirea ilegală a bunurilor părții vătămate în proporții deosebit de mari, prin metoda falsificării recipisei de împrumut din numele defunctului M. Tanas, ce a fost prezentată în calitate de confirmare a temeiniciei cerințelor formulate de către V. Cernopolc în cererea de chemare în judecată, depusă de el în judecătoria Soroca.

Astfel, potrivit celor relatate de partea vătămată xxxNUMExxxx, împreună cu soțul decedat Tanas Mihail îi sunt nași de cununie inculpatului xxxNUMExxxx, pe xxxNUMExxxx și xxxNUMExxxx cunoscîndu-i în legătură cu angajarea lor de către soțul său, în cadrul societății comerciale, avînd relații bune cu toți pînă la cele întîmplate. Ulterior, după decesul soțului ce a avut loc la 21.07.2008, în primăvara anului 2009 xxxNUMExxxx a acționat-o în judecată referitor la restituirea unui împrumut de 24 mii dol. SUA, preținși ai fi transmiși în împrumut defunctului. În confirmarea temeiniciei cerințelor înaintate, xxxNUMExxxx a prezentat judecătii recipisa de împrumut datată cu 31.05.2008, care atesta transmiterea de către acesta în împrumut soțului său Tanas Mihail bani în suma de 24 000 dolari SUA, pe care nu a recunoscut-o, insistînd la falsul ei, or la momentul decesului acestui, starea financiară a familiei sale era una prielnică, lipsind oricare necesitate de a lua în împrumut acești bani. Respectiv, în cadrul soluționării litigiului civil a cerut efectuarea expertizei grafologice în vederea identificării autenticității recipisei prezentate de V. Cernopolc, solicitare admisă de către instanța de fond care a dispus efectuarea respectivei expertize. După ce au fost cunoscute rezultatele expertizei grafologice, xxxNUMExxxx a renunțat de la acțiunea civilă, fapt pentru care s-a dispus încetarea procesului civil, soluție contestată de el la CA Bălți, care a remis

cauza spre soluționare judecătorească Drochia, concomitent ea sesizând organele de drept în vederea pornirii urmăririi penale pe faptul dat. În cadrul procesului penal a fost efectuată o altă expertiză grafologică n comise, ce a reconfirmat concluziile inițiale privind falsificarea recipisei de împrumut. În susținerea argumentului privind stabilitatea financiară a familiei sale, a menționat primirea de către soț nu cu mult înainte de deces a împrumuturilor bancare în sumă de 150 000 lei de 450 000 lei pentru dezvoltarea afacerii, în respectiva perioadă nefiind efectuate careva cumpărături sau investiții, fapt ce exclude necesitatea luării în împrumut a careva sume bănești de la V. Cernopolc. Devenind succesorul de drept după decesul soțului, i-a trecut afacerea și bunurile în comun procurate, inclusiv bacul plutitor de peste Nistru, la care profundează xxxNUMExxxx și în legătură cu care a fost amenințată de către el.

În același context martorul Pîrțachi Svetlana ce este sora defunctului Tanas Mihail a pus la îndoială primirea de către acesta de la xxxNUMExxxx a unui împrumut în sumă de 24 000 dolari SUA, deoarece fiind om de afaceri, avea o situație financiară bună, despre pretinsul împrumut aflându-se la un an după deces, atunci când xxxNUMExxxx a acționat-o pe xxxNUMExxxx în instanța de judecată în legătură cu recuperarea datoriei. Deși avea afaceri comune cu V. Cernopolc ambii fiind coproprietari ai bacului de peste râul Nistru cu destinația Cosăuți - Iampol, fratele său în caz de necesitate beneficia de credite bancare, importând materiale de construcție din Ucraina.

Potrivit lui Șipova Maria – fiica defunctului și a părții vătămate, despre recipisa de împrumut din 31.05.2008 a aflat de la mamă-sa, ea fiind întocmită în limba rusă și dactilografiată la calculator, deși ambele părți a pretinsei tranzacții sunt vorbitori ai limbii de stat, tatăl ei ne posedând de cunoștințe a calculatorului. Pune la îndoială existența acestei tranzacții, deoarece la momentul cu care datează recipisa, starea financiară a familiei sale era una bună, tatăl său beneficiind de un credit bancar, realizând între timp și automobilul. În susținerea acestui argument susține, achitarea de către părinți a studiilor contractuale, începând cu 5000 lei anual, prețul cărora ulterior a fost majorat.

Potrivit lui Tașnic Aurel cu xxxNUMExxxx, xxxNUMExxxx și xxxNUMExxxx este cunoscut de mai mult timp, în aprilie 2008 împrumutându-i lui xxxNUMExxxx 14 000 dolari SUA pentru dezvoltarea afacerii, ne legalizând această tranzacție, suma respectivă constituind economiile familiei sale.

În contradicție cu cele nominalizate mai sus, inculpatul xxxNUMExxxx păstrându-și declarațiile din instanța de fond, totuși a susținut versiunea dării în împrumut la data de 31.03.2008 lui Tanas Mihail a sumei de 24 000 dolari SUA, fără autentificarea notarială a acestei tranzacții, limitându-se la întocmirea unei recipise pe care ambii au consemnat-o în prezența a doi martori, fapt confirmat de către Morgun și Nastas. La 21.07.2008 Tanas Mihail în urma unui accident rutier a decedat. Respectiv, după perioada funerară s-a adresat către succesorul defunctului xxxNUMExxxx cu cererea de ai recupera respectivul împrumut, ea recunoscând suma, dar refuzând restituirea lui pentru, că nu a avut parte de acești bani. Aflând, că xxxNUMExxxx a acceptat succesiunea întregii mase successorale rămase după decesul soțului, la data de 12.03.2009 a inițiat în judecătoria Soroca litigiu civil cu privire la recuperarea împrumutului. Susține, că în momentul transmiterii banilor către xxxNUMExxxx erau prezenți xxxNUMExxxx și xxxNUMExxxx care au consemnat recipisa după ei. După renunțul de la acțiunea civilă, nefiind soluționat în mod benevol conflictul cu xxxNUMExxxx, a depus apel împotriva hotărârii judecătorești, aceasta fiind casată cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond. Cu Tanas Mihail a avut relații partenoriale, inclusiv cele legate de exploatarea bacului plutitor de peste Nistru, anterior mai acordându-i un împrumut în sumă de 8500 euro care la fel nu i-au fost recuperați, urmând să-i ceară de la xxxNUMExxxx, deși nici în acest caz nu a autentificat tranzacția.

În același context, interogat în instanța de apel inculpatul xxxNUMExxxx și-a păstrat declarațiile din instanța de fond, pledând nevinovat și mărturisind, că pe decedatul Tanas Mihail l-a cunoscut începând cu 2006 când a fost angajat de către el în calitate de ajutor al directorului la compania acestuia. În 2007 după discuții cu partenerii din România, M. Tanas a hotărât să se ocupe de un alt bussines în domeniul salubrității și deșeurilor menajere. Tratatul cu investitorii din România s-au finalizat în anul 2008, atunci când au și înregistrat SC ÎM "Salubris" SA Soroca, al cărei fondatori erau el, xxxNUMExxxx, Glanci Ion și partenerii români, acordându-i lui Tanas Mihail toată încrederea în desfășurarea afacerii. Pentru a începe activitatea companiei era nevoie de surse financiare pentru procurarea utilajului, la acel moment Tanas Mihail ne dispunând de surse financiare suficiente. Pe la finele lunii mai 2008 împreună cu Tanas Mihail au plecat la oficiul finului acestui xxxNUMExxxx, unde s-a discutat despre afacere și bussines-plan privind construcția unei fabrici de salubritate, M. Tanas solicitând de la xxxNUMExxxx în împrumut bani în sumă de 24 000 dolari SUA. Deoarece suma era mare, au convenit să perfecteze o recipisă. În acel moment la oficiu a sosit și Nastas Mihail, cu care au rămas pe loc, în timp ce xxxNUMExxxx și Tanas Mihail au plecat în oraș. La reîntoarcere aceștia dispuneau de o recipisă în care era indicat, că Tanas Mihail a luat în împrumut de la xxxNUMExxxx 24 000 dolari SUA, el figurând în calitate de martor. În prezența sa și a lui xxxNUMExxxx, xxxNUMExxxx a numărat suma de 24 000 dolari SUA pe care i-a transmis-o lui Tanas Mihail. Respectiva recepisă fiind consemnată de el în scopul confirmării tranzacției ce a avut loc și doar după consemnarea ei de către părțile tranzacției. Nu a văzut momentul consemnării recipisei de către Tanas Mihail, însă la intrare în oficiul, bancnotele cu nominalul de 100 dolari SUA erau plasate pe masă.

La fel și inculpatul xxxNUMExxxx a declarat, că pe decedatul Tanas Mihail l-a cunoscut din copilărie, ambii fiind originari din satul Hristici, r-1 Soroca, fiind și colegi de clasă. Revenind în 2007 de peste hotarele țării, unde fusese-ră la muncă, i-a solicitat lui M. Tanas ajutor în angajarea la muncă, acesta propunându-i să se ocupe de organizarea construcției unei spălătorii auto, pe care inițiază s-o pună în exploatare. În luna mai 2008 spre finalizare lucrărilor la spălătoria auto, Tanas Mihail i-a comunicat despre intenția de a dezvolta un alt bussines în domeniul salubrității și anume să deschidă pe numele lui xxxNUMExxxx Seghei o societate comercială, unde el să fie fondator și administrator. Și-a dat acordul, însă cu toate chestiunile organizatorice se ocupa Tanas Mihail. În una din zile a fost telefonat de Tanas Mihail și rugat să vină cu buletinul de identitate la oficiul lui xxxNUMExxxx, ceia ce și a făcut. Au plecat cu toții în oraș, înțelegând, că de buletin era nevoie pentru a perfectă o recipisă de împrumut ce atesta transmiterea de către V. Cernopolc către Tanas Mihail a sumei de bani. Împreună cu xxxNUMExxxx au rămas la oficiul lui xxxNUMExxxx, iar Tanas Mihail cu xxxNUMExxxx au plecat în oraș. Revenind, dispuneau de o recipisă în care era indicat, că Tanas Mihail a împrumutat de la Cernopolc Valeriu 24 000 dolari SUA, el figurând în calitate de martor. În prezența lui și a lui xxxNUMExxxx, xxxNUMExxxx a numărat banii în sumă de 24 000 dolari SUA, pe care i-a transmis lui Tanas Mihail, respectivii bani fiind împrumutați pentru finanțarea reparației, spălătoriei și pentru SA" Salubris", activitatea cărei în prezent este stopată. Recipisa a consemnat-o în vederea confirmării

transmiterii banilor. La moment deține funcția de director al firmei, deși toate documentele le-a transmis lui xxxxNUMExxxx fără a întocmi în acest sens un careva act.

Ținând cont de faptul, că declarațiile inculpaților vin în contradicție cu probele administrate în prezenta cauză, Colegiul le va da o apreciere critică, apreciindu-le drept o modalitate de a induce în eroare instanțele de judecată în vederea evitării răspunderii și respectiv pedepsei penale. Or, deși inculpații xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx neagă comiterea faptelor imputate, susținând ideea consemnării recipisei de împrumut de către însuși xxxxNUMExxxx, vinovăția lor și-a găsit deplină confirmare prin probe scrise administrate în cauză, și anume: plângerea părții vătămate xxxxNUMExxxx, prin care se solicită atragerea la răspunderea penală a inculpaților pe faptul falsificării recipisei din 31.05.2008 (f.d.22 vol. I); cererea lui xxxxNUMExxxx din 24.09.2009 depusă în cadrul procesului civil prin care solicită încetarea acestui (f. d. 24); încheierea judecătoreiei Soroca din 29.09.2009, prin care a fost admisă cererea lui xxxxNUMExxxx de renunțare la acțiunea civilă înaintată împotriva cet. xxxxNUMExxxx cu încetarea în acest sens a procesului civil (f.d.26); raport de expertiză nr.1811 din 28.07.2009 cu planșa fotografică anexată la el, potrivit cărui semnătura din numele lui Tanas Mihail, de la rubrica "деньги принял", din recipisa "долговая расписка" datată cu 31.05.2008 nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către o altă persoană prin imitație liberă (f.d.28-31); informația filialei nr. 14 Soroca a "Băncii de Economii" SA referitor la cursul valutar la data de 12.03.2009 (f.36); p/v din 15.10.2010 de ridicare a documentelor (f.d.46) cu recunoașterea lor în calitate de corpuri delictive și anexarea la dosar (f.d.47,89); recipisa p/v din 27.02.2012 privind primirea spre păstrare a documentelor ridicate anterior de la ea (f. d. 48); p/v din 10.05.2011 de ridicare a originalului recipisei de împrumut din cauza civilă aflată pe rolul judecătoreiei Drochia (f. d 87); recipisa de împrumut din 31.05.2008 (f.d.88); raport de expertiză Nr. 1698 din 10.06.2011, prin care s-a concluzionat că semnătura din poziția "деньги сдал" din recipisa "долговая расписка", este probabil executată de xxxxNUMExxxx, pe când semnătura din poziția "деньги принял", din aceeași recipisă, probabil nu este executată de către Tanas Mihail. Prima semnătură din poziția "свидетели" din recipisa nominalizată probabil a fost executată de către xxxxNUMExxxx, cea de-a doua semnătură probabil fiind executată de către xxxxNUMExxxx (f.d.96-98); raport de expertiză Nr. 2457 din 11.11.2011, prin care s-a concluzionat că semnătura din numele lui xxxxNUMExxxx de la rubrica "деньги сдал" din recipisa "долговая расписка" datată cu 31.05.2008 a fost executată de către xxxxNUMExxxx, pe când semnătura din numele lui Tanas Mihail, de la rubrica "деньги принял" din aceeași recipisa, nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către o altă persoană prin imitație. Semnătura din numele lui xxxxNUMExxxx din rubrica "свидетели: подпись" a fost executată de către xxxxNUMExxxx, iar cea din numele lui xxxxNUMExxxx de către xxxxNUMExxxx, fiind imposibilă constatarea certă dacă xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx sau o altă persoană sunt autorii semnăturii de la rubrica "деньги принял" efectuată din numele lui Tanas Mihail (f.d.111-124).

Astfel, cumulul de probe verbale și cele scrise administrate în prezenta cauză, ce au fost supuse unei cercetări suplimentare în instanța de apel, denotă cu certitudine vinovăția inculpaților xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx în aceea, că acționând printr-o înțelegere prealabilă și urmărind un scop unic de însușire ilegală prin înșelăciune de la xxxxNUMExxxx a mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari, în perioada 21.07.2008-12.03.2009, intenționat, au falsificat recipisa datată cu 31.05.2008 din numele lui Tanas Mihail, decedat la 21.07.2008, prin care se confirmă luarea de către el în împrumut de la xxxxNUMExxxx mijloace bănești în suma de 24 000 dolari SUA, cu angajamentul restituirii lor în decurs de un an, după care întru realizarea scopul urmărit, au efectuat în recipisa de primire a banilor semnătura din numele defunctului Tanas Mihail, inculpații xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx certificând prin semnătura proprie, că xxxxNUMExxxx a transmis bani în sumă de 24 000 dolari SUA, echivalentul a 330 038,4 lei MD către Tanas Mihail, după care xxxxNUMExxxx, sub pretextul, că Tanas Mihail îi este dator, a solicitat să primească banii respectivi de la soția acestui xxxxNUMExxxx, iar primindu-i refuzul, la 12.03.2009 s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune civilă în vederea încasării pretensei datorii, acțiunile lor încadrându-se pe deplin la componența infracțiunii, prevăzută de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal în prezența calificativelor "tentativa de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită de mai multe persoane cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari, acțiuni ce din motive independente de voința făptuitorilor nu și-au produs efectul".

La fel se dovedește pe deplin vinovăția celor trei inculpați și în aceea, că acționând prin înțelegere prealabilă și urmărind un scop unic de însușire ilegală prin înșelăciune a mijloacelor bănești de la xxxxNUMExxxx, în perioada 21.07.2008 - 12.03.2009, de comun acord, intenționat, au confecționat recipisa datată cu 31.05.2008 din numele lui Tanas Mihail care a decedat la data de 21.07.2008, ce constituie document oficial, acordând dreptul încasării mijloacelor bănești, confirmând faptul primirii de către Tanas Mihail în împrumut de la Cernopole Valeriu a banilor în sumă de 24 000 dolari SUA cu angajamentul restituirii lor în decurs de un an, în conținutul cărei xxxxNUMExxxx a depus cu mâna proprie semnătura sa ce atestă transmiterea banilor în sumă de 24 000 dolari SUA lui Tanas Mihail, iar xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx au depus semnăturile personale prin care au confirmat că tranzacția a avut loc, după confecționare respectivul document oficial fals, fiind utilizat printr-o înțelegere prealabilă dintre xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx, de către ultimul prin prezentarea lui în instanța de judecată, în confirmarea temeiniciei cerințelor formulate de încasare de la xxxxNUMExxxx a sumei de 24 000 dolari SUA. Pe când potrivit raportului de expertiză grafologică repetată în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 efectuată de CNEJ se constată, că semnătura la poziția: „деньги сдал” din recipisa datată cu 31.05.2008 a fost executată de xxxxNUMExxxx, iar semnătura la poziția "деньги принял" din aceeași recipisă nu a fost executată de către Tanas Mihail, însă de o altă persoană prin imitație liberă, semnăturile la poziția "свидетели" fiind executate de xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx, respectivele acțiuni ale inculpaților încadrându-se pe deplin la componența de infracțiune prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal cu calificativele: "confecționarea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, săvârșite de mai multe persoane".

Ajungând la această Concluzie, Colegiul își va expune dezacordul cu soluția judecătorească prin care se susține, că recipisa de împrumut ce este obiectul generic al infracțiunilor imputate, nu constituie document oficial fals, susținând în acest aspect poziția acuzării și aducând ca teme de drept doctrina penală potrivit, cărei oficiale pot fi considerate documentele ce provin și de la persoane private în cazul în care statul, în corespundere cu prevederile legale, recunoaște statutul lor oficial și importanța juridică, cum ar fi documentele autentificate notarial (testamentul, procura, etc.).

Reieșind din cele menționate mai sus, Colegiul conchide temeinicia argumentului formulat de procuror referitor la atribuirea recipisei de împrumut datată cu 31.05.2008 a statutului de document oficial, ea constituind temeiul unui raport juridic civil, ce dă

naștere anumitor drepturi și liberează de obligații, fiind obiectul nemijlocit a acțiunii civile inițiate de către V. Cernopolc în cadrul procesului civil. Or, fiind depusă în instanța de judecată odată cu acțiunea civilă, ea a constituit motivația confirmării cerințelor înaintate, devenind temeiul unui raport juridic civil.

De rând cu aceasta, în respingerea argumentului adus de apărare în aceste sens, Colegiul va face referire la art. 8 Cod civil, potrivit cărui drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile. Aceste drepturi și obligații apar inclusiv din contracte și din alte acte juridice. În corespundere cu art. 195 Cod civil act juridic este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, bilateral în acest sens, potrivit art. 196 CC se consideră actul juridic civil care reprezintă rezultatul voinței concordate a două părți. Totodată în corespundere cu art. 210 alin. (2) Cod civil, în cazul în care, conform legii sau învoielii dintre părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat dintre părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, altele asemenea, semnate de partea care li-a expedit.

În contextual celor nominalizate mai sus, recipisa de împrumut întrunind rechizitele necesare unui accord bilateral, în conținutul cărei urmează a fi expusă voința ambelor părți, constituie un act juridic în sensul legii civile.

Respectiv, fiind falsificată, fapt confirmat prin raportul expertizei grafologice, recipisa de împrumut prezentată instanței de judecată și recunoscută de ea în calitate de document ce are importanță juridică pentru soluționarea acțiunii civile, constituie document oficial fals în sensul art. 361 Cod penal.

Cît privește calificativele de "confectionare" și "folosirea" documentului oficial fals, acestea la fel și-au regăsit confirmare prin probe administrate pe caz, or prin raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 s-a stabilit cu certitudine cine sunt autorii semnăturilor depuse în conținutul ei la rubrica "banii a transmis" și "martori", aceștea fiind inculpații xxxNUMExxxx și respectiv xxxNUMExxxx și Morgun Oleg, la fel cu certitudine constatându-se și faptul, că semnătura din numele lui xxxNUMExxxx nu a fost executată de către acesta. Astfel, ținând cont de faptul, că acces la recipisa nominalizată au avut doar inculpații, care de altfel au și fost personae interesate în întocmirea ei, Colegiul consideră ca fiind dovedită confectionarea de care aceștea a recipisei de împrumut, în calitate de document oficial fals, fiind prezent calificativul "săvârșită de mai multe persoane".

În aceiași ordine de idei, Colegiul ține să respingă motivarea instanței și respectiv argumentul formulat de apărare privind inadmisibilitatea în calitate de probă a raportului de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011, or tocmai CNEJ-ul este instituția abilitată cu dreptul de a petrece expertizele judiciare, experții din cadrul ei fiind avertizați de răspunderea penală pentru darea unor concluzii vădit false. Sub un alt aspect ține de menționat, că în cazul din speță, statul nu este parte a procesului penal, ci doar reprezintă acuzarea în limita legii, deaceia cauza Prepeleța vs Moldova nu are relevanța pentru justa ei soluționare.

Concomitent, considerând fiind dovedită vinovăția inculpaților în comiterea tentativei de escrocherie în proporții deosebit de mari, prin încercarea de a dobândi bunurile V. Tanas în formă de mijloace bănești în sumă de 24 mii dol. SUA prin înșelăciune, Colegiul ține să menționeze, că potrivit doctrine penale și recomandărilor Plenului CSJ expuse în Hotărârea nr. 23 din 28.06.2004 Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, falsificarea unor documente urmată de folosirea lor de către falsificator în vederea sustragerii bunurilor, urmează a fi calificată în corespundere cu art. 190 și art. 361 Cod penal. La încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda prin care se reprezintă înșelăciunea sau abuzul de încredere, ea fiind pasibilă realizării atât verbal, cât și în formă scrisă, ne având relevanță mijloacele utilizate pentru comiterea ei.

Totodată, ținând cont de faptul, că falsificarea recipisei de împrumut datată cu 31.05.2008 a fost realizată de toți trei inculpați, care printr-o intenție unică și-au depus semnăturile în conținutul ei, în vederea confirmării unei tranzacții care defacto nu avuse loc, ea ulterior fiind folosită în calitate de document oficial fals ce dă naștere la drepturi și liberează de obligații, în temeiul cărei a fost sesizată instanța de judecată pentru soluționarea unui litigiu civil de restituire a pretinsului împrumut, acțiunile acestora pe deplin se încadrează la cele două componente de infracțiune prevăzută de art. art. 27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal. Or, pentru realizarea unui scop unic de deposedare ilicită a părții vătămate de mijloacele bănești prin înșelăciune, aceștea au acționat printr-o participație simplă, fiecare din ei realizând latura obiectivă a respectivelor infracțiuni, care din motive independente de voința făptuitorilor nu și-a produs efectul, drept urmare a rezultatelor expertizei grafologice, dispusă spre efectuare de către instanța de judecată în cauza civilă, la solicitarea părții vătămate cu statut de pârât.

Constatând ca fiind dovedite faptele comise de către inculpații xxxNUMExxxx, xxxNUMExxxx și xxxNUMExxxx, Colegiul ține să menționeze, că la data pronunțării prezentei decizii, au expirat termenele prescripției atragerii lor la răspunderea penală pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, fapt ce în corespundere cu art. art. 332 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală determină necesitatea încetării procesului penal în temeiul art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

De rând cu aceasta, Colegiul concluzionează lipsa în acțiunile inculpatului xxxNUMExxxx a elementelor infracțiunii imputate la art. 310 alin. (1) Cod penal, cu calificativele: "falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces", fapt pentru care acesta urmează a fi achitat în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod pr. penală.

În susținerea acestei concluzii Colegiul ține să menționeze, că latura obiectivă a respectivei infracțiuni se manifestă prin crearea artificială a probelor în folosul reclamantului sau a pârâtului, persoanelor terțe sau altor persoane interesate în cadrul unui proces civil de către unul din participanți, fapt ce prezumă aplicabilitatea normei date, în cazul în care pe parcursul derulării procesului civil, unul din participanți în susținerea poziției sale prezintă o anumită probă falsă. Totodată, potrivit doctrinei penale latura obiectivă a infracțiunii specificate consta în fapta prejudiciabilă exprimată prin acțiunea de denaturare a adevărului prin falsificarea probelor ce constă în contrafacerea probelor, fie în modificarea conținutului unor probe autentice. Pe când în cazul în care făptuitorul din start falsifică un document, caracterul oficial al cărui îl va conferi primirea lui de către persoana juridică de drept public, în vederea soluționării problemei corespunzătoare, acesta fiind folosit în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inclusiv prin confirmarea temeiniciei cerințelor expuse în cererea de chemare în judecată, acțiunile lui nu se încadrează la componența infracțiunii prevăzută de

art. 310 alin. (1) Cod penal, ci la cea de escrocherie, fapt ce impune soluția achitării lui xxxxNUMExxxx de sub învinuirea lui formulată pe art. 310 alin. (1) Cod penal.

Cât privește argumentul apărării referitor la pretinsa violare a art. 6 par. 1 a Convenției, manifestată în implicarea statului, prin intermediul organelor procuraturii, în dreptul inculpatului V. Cernopolc la un proces echitabil, prin ridicarea din cauza civilă a originalului recipisei de împrumut cu pornirea urmăririi penale pe marginea falsificării ei, acesta nu poate fi reținut, or tocmai că agenții statului sunt cei care urmează să prevină și să curme atentatele criminale a cetățenilor. De altfel, ridicarea respectivului act în temeiul normelor de procedură, n-a împiedicat soluționarea în continuare a cauzei civile, ne aducând careva atingere dreptului garantat al persoanelor la un proces echitabil și la o justiție eficientă.

Respectiv, constatând ca fiind dovedită fapta comisă de către inculpații xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx pe art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, Colegiul la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, va da deplină eficiență dispozițiilor art. 61 Cod penal ce țin de scopul ei în restabilirea echității sociale și satisfacția acordată victimei ca rezultat al condamnării făptuitorului, întru prevenirea continuării activității criminale atât de către el, cât și de alte persoane. La fel va ține cont și de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, stipulate la art. 75 Cod penal cum sunt: gravitatea faptei comise ce face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, caracterul prejudiciabil a celor săvârșite, personalitatea inculpaților, care deși la moment nu au antecedente penale, nu sunt la prima abatere de lege, anterior V. Cernopolc și O. Morgun fiind condamnați, inclusiv și pentru sustragerea bunurilor altor persoane (f.d. 138; 139-140; 152; 154 v.1), scopul și motivul de cupiditate cu care aceștia au acționat la comiterea faptei, caracteristica negativă a lui xxxxNUMExxxx, precum și cele pozitive ale inculpaților xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx de la locul de trai, precum și prezența la întreținerea inculpatului xxxxNUMExxxx a doi copii minori. Astfel, că în prezența acestor împrejurări și în lipsa circumstanțelor agravante, Colegiul consideră pasibil de a le aplica inculpaților, pedeapsa închisorii în limitele celei stabilite de norma penală, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de cinci ani, care va fi utilă și benefică pentru executare și corectarea inculpaților, urmărind scopul prevenirii continuării activității criminale.

În corespundere cu art. art. 415 alin. (1) pct. 2); 416-417 Cod pr. penală, Colegiul,-

D E C I D E:

Apelurile procurorului în procuratura Soroca Igor Pasat și al avocatului Victor Panțiru în numele pății vătămate xxxxNUMExxxx, precum și cel al inculpatului xxxxNUMExxxx în latura condamnării lui pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, declarate împotriva sentinței judecătorești Soroca din 19.03.2013 se admit, cu casarea acesteia, rejudecarea cauzei și adoptarea unei soluții noi, potrivit modului, stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În corespundere cu art. art. 332 alin. (1); 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală și art. 60 alin. (2) lit. b) Cod penal procesul penal în privința lui xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal încetează în legătură cu prescripția tragerii lor la răspunderea penală.

În corespundere cu art.390 alin. (1) pct. 3) Cod pr. penală, xxxxNUMExxxx se achită de sub învinuirea lui adusă pe art. 310 alin. (1) Cod penal din lipsa în acțiuni a elementelor nominalizatei infracțiuni.

xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx se recunosc culpabili de comiterea infracțiunii prevăzută de art. art. 27. 190 alin. (5) Cod penal, fiecărui din ei fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe termen de opt ani cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de cinci ani.

xxxxNUMExxxx, xxxxNUMExxxx și xxxxNUMExxxx urmează a fi arestați din sala de ședințe, cu calcularea termenului pedepsei penale începând cu 15.07.2015.

În rest dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictelor se păstrează fără modificări.

Prezenta decizie este susceptibilă de a fi pusă în executare, dar poate fi contestată cu recurs la CSJ în termen de 30 zile de la pronunțarea deciziei motivate.

Dispozitivul deciziei adoptat și pronunțat în public la data de 15.07.2015, decizia motivată pronunțată și înmănată părților la data de 12.08.2015, ora 10:00.

Președintele ședinței; Judecător: Judecător: